

Sivistysvaliokunta

Lausuntopyyntö 06.04.2020

Valtioneuvoston asetus varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua Valtioneuvoston asetuksesta varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Kuten taustamuistiossa todetaan, on ammattikorkeakoulujen opetuksen siirtäminen sujunut pääasiassa hyvin. Etäopiskeluun siirtyminen on kuitenkin aiheuttanut paljon haittaa sekä opiskelijoille, henkilöstölle että ammattikorkeakouluille ja haluamme kiinnittää niihin huomiota lausunnossamme. Etäopiskelun jatkuminen pahentaa näitä ongelmia ja tuo mahdollisesti tullessaa uusia haasteita.

Ammattikorkeakoulut ovat pystyneet järjestämään erittäin hyvin eri opintojaksojen toteuttamisen erityisjärjestelyin. Eristäytyminen voi kuitenkin haastaa monen opiskelijan opintojen etenemisen kun ympäriltä puuttuu lähikontaktit ja korkeakouluyhteisön tuki. Jaksamiseen ja opiskelumotivaatioon liittyvät haasteet kasaantuvat tilanteen jatkuessa ja myös tilanteen päättymispäivän puute aiheuttaa huolta opiskelijoille. Ammattikorkeakouluilla tulisikin olla aiempaa paremmat mahdollisuudet tukea opiskelijoiden jaksamista ja opintojen etenemistä. Nykyiset resurssit mahdollistavat tämän tuen tarjoamisen kuitenkin hyvin rajoitetusti. Jaksamisen haasteet saattavat heijastua opintojen etenemiseen hyvinkin pitkään vielä akuutin tilanteen päätyttyäkin. Opintojen sujuvuuden takaamiseksi ja niiden keskeytysten ehkäisemiseksi ammattikorkeakoulujen mahdollisuuksia käyttää resursseja tukipalveluiden tarjoamiseen tulee vahvistaa ja erityisesti opintopsykologien määrää lisätä.

Lisäresurssien tarve tulee myös etäopiskeluun siirtymisestä kun ammattikorkeakoulut ovat joutuneet vahvistamaan verkkoyhteyksiä, hankkimaan lisenssejä ja lisäämään it-henkilöstön määrää. Nämä kustannukset tulevat ammattikorkeakouluille tilanteessa jossa niiden talous ja rahoitus on ollut todella tiukalla jo monta vuotta. Opiskelijoilla on tällä hetkellä hyvin huonot mahdollisuudet saada kesätöitä jolloin painetta kesäopintojen lisäämiselle on runsaasti. Tämäkään ei ole ilmaista eikä sitä voida tehdä nykyisen henkilöstön jaksamisen kustannuksella. Päätökset ammattikorkeakoulujen rahoituksesta määrittävät sitä, millaisia mahdollisuuksia opiskelijoilla on saada toimeentuloa ja tukea jaksamiseen lyhyellä aikavälillä mutta resursseilla on myös suora vaikutus siihen, miten hyvät mahdollisuudet Suomella on nousta tästä tilanteesta. Lomautettujen ja työttömiksi jääneiden koulutus ja ammattikorkeakouluista valmistuvien osaamisen varmistaminen antavat eväitä Suomelle päästä tästä kriisistä eteenpäin.

Ammattikorkeakoulututkintoihin pakollisena kuuluvat harjoittelut ovat pääasiassa keskeytyneet ja tämä voi osaltaan viivästyttää opintoja. Esitämme kuitenkin erityisen huolen sairaanhoitajaopiskelijoiden tilanteesta, jossa he suorittavat harjoittelua, mutta ovat samaan aikaan kutsuttu töihin poikkeuslain nojalla. Sairaanhoitajatutkinnon säätely tekee tällä hetkellä osaamisen tunnistamisen ja työn opinnollistamisen lähes mahdottomaksi mikä johtaa tilanteeseen jossa opiskelija suorittaa sekä harjoittelua että työtä jopa samassa työpaikassa samoissa työtehtävissä sen sijaan että työ hyväksiluettaisiin tutkinnon harjoitteluksi. Tilanne johtaa opiskelijoilla aivan liian pitkiin työpäiviin ja tärkeää työtä tässä tilanteessa tekevien opiskelijoiden jaksamisen horjumiseen.

Vaikka poikkeusolot eivät suoraan vaikutakaan ammattikorkeakoulujen perusrahoitukseen haluamme tuoda esille huolemme ammattikorkeakoulujen resurssien riittävydestä tässä tilanteessa. Ammattikorkeakoulujen liiketoiminta on tällä hetkellä lähes kokonaan jäässä ja tällä on vaikutuksia ammattikorkeakoulujen tuloihin. Tilanne vaikuttaa koulutusvientiin, palveluliiketoimintaan, täydennyskoulutukseen ja moneen muuhun toimintaan jotka linkittyvät voimakkaasti myös tutkintokoulutukseen. Myös TKI-toiminnan normaali edistyminen on häiriintynyt. Jos ammattikorkeakoulut joutuvat supistamaan muita toimintoja esimerkiksi henkilöstön osalta, on näillä varmasti vaikutusta myös tutkintokoulutuksen järjestämiseen. Vaikutus on erityisen suuri koska ammattikorkeakoulujen perusrahoitusta on leikattu merkittävästi viime vuosina ja ammattikorkeakoulut ovat joutuneet nojaamaan entistä enemmän muihin rahoituslähteisiin.

Poikkaustilanteen jatkuessa vaikutukset heijastuvat yhä enemmän myös ammattikorkeakoulujen toimintaan ensi syksynä ja sen jälkeen. Oleskelulupien

käsittelyn ollessa tauolla tulee kv-opiskelijoiden saapuminen Suomeen ensi syksynä entistä epätodennäköisemmäksi. Tällä on suora vaikutus suomalaisen koulutuksen kansainvälistymisen kehittymiseen.

Helsingissä 08.04.2020

Anna Laurila
Puheenjohtaja

Armi Murto
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Anniina Sippola
korkeakoulupolitiikan asiantuntija
anniina.sippola@samok.fi
050 389 1014